

Alicja Szałagan

"Niektóre przemiany prozy narracyjnej polskiego pozytywizmu", Anna Martuszevska [w:] "Przełom antypozytywistyczny w polskiej świadomości kulturowej końca XIX wieku", Red. T.Bujnicki, J.Maciejewski, Wrocław 1986 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 30/3-4 (105-106), 360

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARTIN Richard: Dwa problemy semantyczne dotyczące oksymoronu. Tłum. M. Kostkiewicz. "Pamiętnik Literacki" 1986 z. 4 s. 295-310.

Po rozważaniach prowadzących do ustalenia ogólnego wzoru semantycznego oksymoronu omawia autor zjawiska, które powodują zachwianie równowagi słów w opisanym binarnym paradygmacie figury. Owa stała nierównowaga jest efektem konotacji wyznaczanej organizacją słownictwa, uprzywilejowaniem jednego z wyrazów w opozycji oksymoronicznej, bądź też wzmocnieniem go przez bezpośredni kontekst.

BP/105-106/105

M.L.

MARTUSZEWSKA Anna: Niektóre przemiany prozy narracyjnej polskiego pozytywizmu. /W:/ Przełom antypozytywistyczny w polskiej świadomości kulturowej końca XIX wieku. Red. T. Bujnicki, J. Maciejewski. Wrocław 1986, Oss., PAN IBL, s. 9-24.

Autorka posługując się kategorią prawdopodobieństwa analizuje sposoby kreacji świata przedstawionego w powieści tendencyjnej, powieści dojrzałego realizmu i w literaturze późnopozytywistycznej. Dla dwu pierwszych wspólne były zabiegi uprawdopodobniające, choć służyły różnym celom: w powieści tendencyjnej - udowodnieniu założonej z góry tezy; w powieści dojrzałego realizmu - prezentacji wartościowego poznawczo świata. W literaturze późnopozytywistycznej widoczne są charakterystyczne zmiany - ograniczanie lub rezygnacja z zabiegów uprawdopodobniających, uniwersalizacja postaw moralno-patriotycznych, poetyzacja stylu - które zbliżają ją do literatury modernistycznej.

BP/105-106/106

A.Sz.